

Fogvatartás és biztonság

Jogszerű és szakszerű feladatellátás

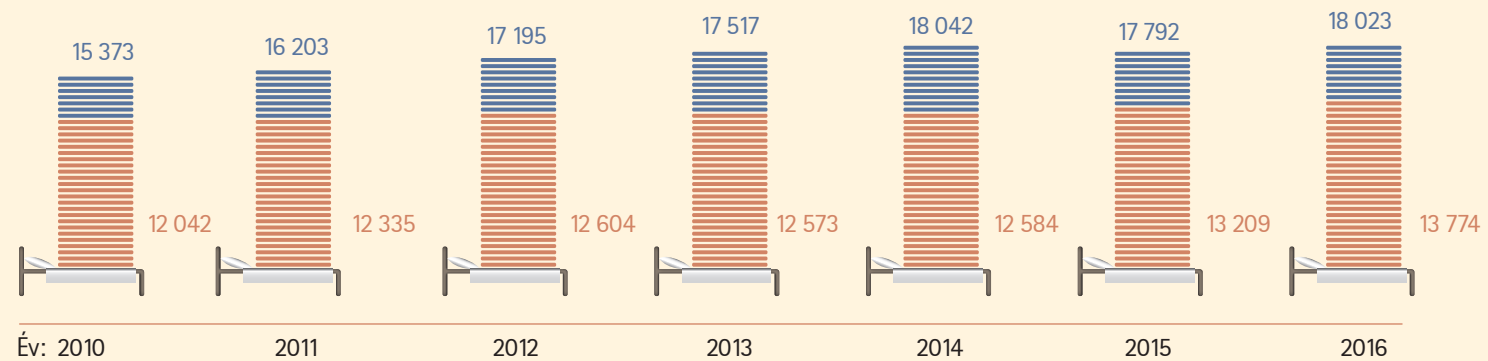
FOGVATARTOTTAK LÉTSZÁMA ÉS ELHELYEZÉSE

A fogvatartottak létszámát az év során viszonylagos stabilitás jellemezte. A 2015. év végi 17 449 fős létszám 2016. december 31-ére 17 658 főre változott. A befogadóképesség 154 fővel emelkedett, míg a fogvatartotti létszám a szezonális hatásoknak megfelelően 209 fővel, mintegy 1,2%-os emelkedést mutatott, 127%-os telítettségű szint mellett. Az év egészét vizsgálva a fogvatartottak átlagos létszáma 18 023 fő volt, ez 131%-os átlagos telítettséget jelentett.

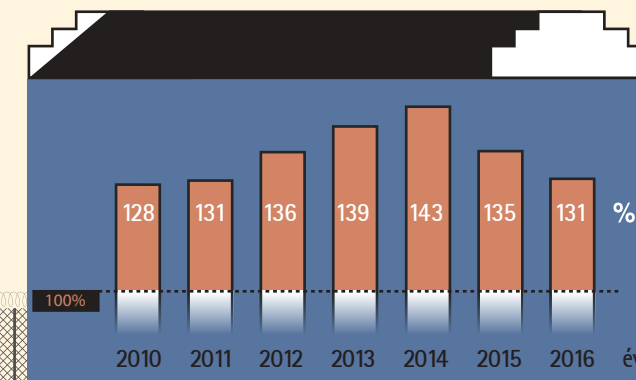

AZ ÁTLAGLÉTSZÁM ÉS A BEFOGADÓKÉPESSÉG ALAKULÁSA

Átlagos elhelyezhető létszám (fő)
Fogvatartotti átlagléttség (fő)

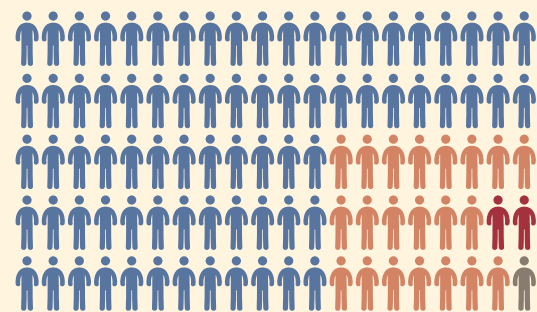
Az előzetesen letartóztatottak létszáma az elmúlt évekhez hasonlóan csökkenő tendenciát mutatott: 8,3%-kal, 3646 főre mérséklődött. Arányuk 20,6% volt a teljes fogvatartotti populációban. A csökkenő létszám mellett továbbra is jelen voltak a hosszabb ideje előzetes letartóztatásukat töltők, összesen 172 fő töltött 24 hónapot meghaladó előzetes letartóztatást.

Az éves átlagtelítettség a korábbi 135%-ról 131%-ra csökkent

ÁTLAGTELÍTTETTSÉG ALAKULÁSA

%

	Elítélt	13 519 fő	76,6%
	Előzetesen letartóztatott	3 646 fő	20,6%
	Elzárást töltő	328 fő	1,9%
	Kényszergyógykezelt	165 fő	0,9%

A FOGVATARTOTTAK MEGOSZLÁSA (2016. DECEMBER 31-ÉN)

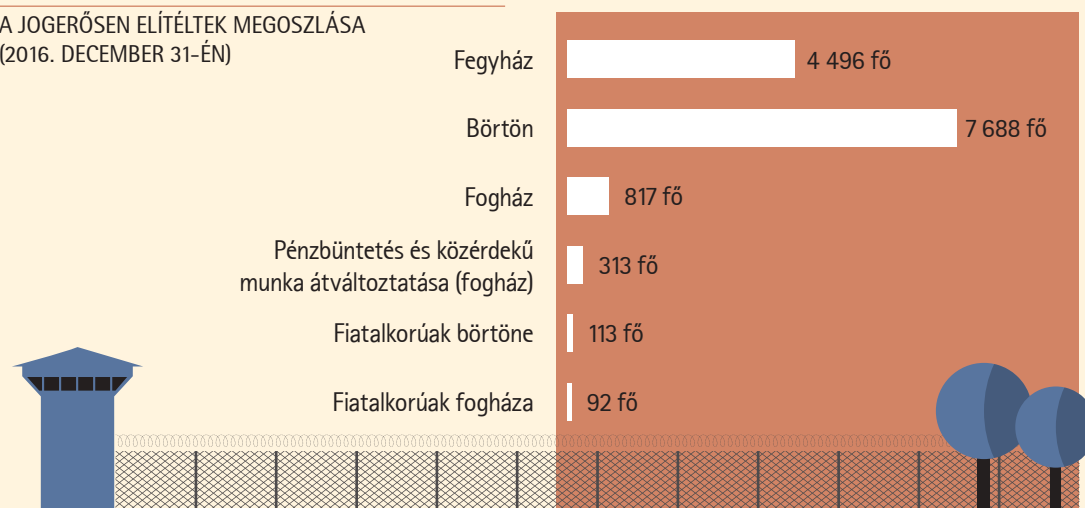
A jogerősen elítéltek létszáma 13 519 fő volt. Ez 492 fős növekedést jelent az előző évhez viszonyítva. Ebből 8,6% (1130 fő) fogház, 56,9% (7688 fő) börtön, 33,3% (4496 fő) fegyház végrehajtási fokozatban volt. A fegyház fokozatú elítéltek száma 373 fővel emelkedett. Elhelyezésük a napi szintű koordináció mellett is fokozódó kihívást jelentett.

A hosszabb tartamú, illetve szigorúbb végrehajtási fokozatú szabadságvesztések arányának évek óta megfigyelhető növekedése kapcsán az elítéltek differenciált és a reintegrációs munkát is támogató klasszifikációt támogató elhelyezése, elkülönítése továbbra is odafigyelést igényelt a zárt rezsimű, végrehajtó jellegű bv. intézetekben.

9 Az őrizeteselek elhelyezésével és ellátásával kapcsolatosan a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészek és az együttműködő nemzetközi és civil szervezetek részéről sem merült fel kifogás.

A JOGERŐSEN ELÍTÉLTEK MEGOSZLÁSA (2016. DECEMBER 31-ÉN)

Folyamatos és problémamentes szakmai együttműködés a társszervekkel a migrációs nyomás során

Az elzárást töltők létszáma jelentős volt, a korábban még kiugrónak számító 400 fős állománynagyság az elmúlt évben átlagosnak volt nevezhető. Létszámuk év végén 328 fő volt, elhelyezésük a jogszabályban kijelölt intézetekben továbbra is biztosított.

Az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben elhelyezett kényszergyógykezeltek létszáma 165 fő volt, amely háromfős, emelkedő irányú eltérést jelent az előző év adatához viszonyítva (2015: 162 fő).

A migrációs nyomás miatt elrendelt célfeladat az első fél évben is jelentkezett.

Az idegenrendészeti őrizet hatálya alatt álló, harmadik országbeli állampolgárok elhelyezésére február és május között két helyszínen került sor. A rendőrségi őrzött szállásokkal és az ORFK kijelölt szakterületével az együttműködés folyamatos és problémamentes volt.

Az őrizeteselek elhelyezésével és ellátásával kapcsolatosan a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészek és az együttműködő nemzetközi és civil szervezetek részéről sem merült fel kifogás.

Tovább csökkent a fiatalkorú fogvatartottak aránya a teljes fogvatartotti populáción belül, 307 fő (1,7%) töltött előzetes letartóztatást vagy szabadságvesztést.

Kimagasló szakmai teljesítményű személyi állomány, jogszerű, szakszerű fogva tartás

A női fogvatartottak létszáma 1297 fő volt, amely 47 fős emelkedést jelent az előző évhez képest. Az elhelyezésüket biztosító objektumok és körletek arányos feladatmegosztását továbbra is csak folyamatos központi koordináció mellett lehet fenntartani, ugyanakkor továbbra is jellemző a túltelítettség. Jelentős eredmény, hogy a Tiszalóki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben, a Szombathelyi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben, továbbá a Veszprém Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben is nőtt a női fogvatartottak elhelyezésére szolgáló helyek száma.

A szakterület tevékenységében a rendkívüli események megelőzésének támogatása is fontos szerepet kapott. A korábbi évekhez hasonlóan

elkészült a jogellenes fogva tartások és téves szabadítások módszertani segédanyaga, amelyet feldolgozva az egyes intézetek még azelőtt áttekinthették és kiszűrhetők az ilyen eseményekhez vezető kockázati tényezőket, hogy azok bekövetkeztek volna.

A kedvezőtlen infrastrukturális feltételek ellenére a személyi állomány feladatellátása, szakmai teljesítménye nemzetközi viszonylatban is kimagaslónak értékelhető. A fogva tartás jogszerűsége, szakszerűsége, a börtönök biztonságának fenntartása folyamatosan biztosított volt az év folyamán.

Biztonságos végrehajtás, erősödő reintegrációs tevékenység

FOGVATARTOTTAKKAL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK

Továbbra is kiemelt feladat a fogvatartottak önkárosító cselekményeinek megelőzésére irányuló szakmai munka erősítése, ezért az öngyilkosságok megelőzése érdekében alkalmazott eljárásrendek felülvizsgálata után új központi szabályozás született.

Az öngyilkossági kísérletek száma 21 volt, ez jelentős csökkenés az előző évhez képest (2015: 41 eset).

9 Továbbra is kiemelt feladat a fogvatartottak önkárosító cselekményeinek megelőzésére irányuló szakmai munka erősítése, ezért az öngyilkosságok megelőzése érdekében alkalmazott eljárásrendek felülvizsgálata után új központi szabályozás született.

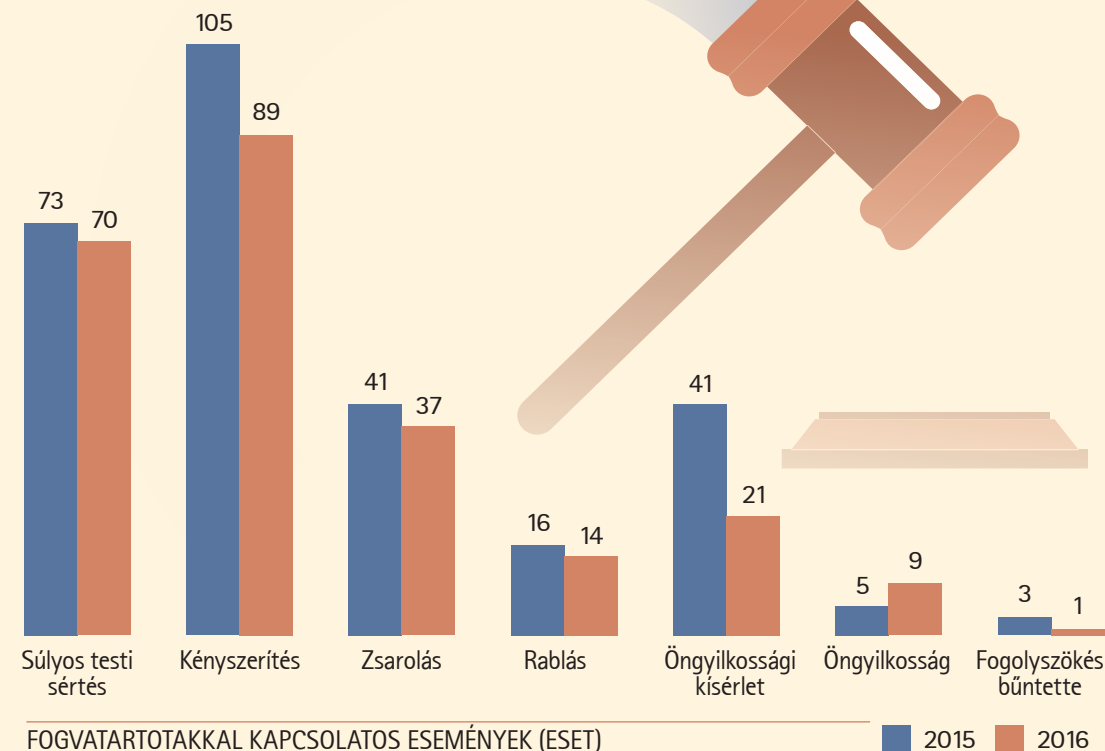

ÖNGYILKOSSÁGOK SZÁMA (ESET)

Az öngyilkosságok száma emelkedett, azonban az a fogvatartotti létszámhoz viszonyítva továbbra is az európai átlag alatt maradt.

Az év során a szervezet feladatellátása jogszerű és szakszerű volt. Közrendet, közbiztonságot veszélyeztető súlyos, rendkívüli esemény nem történt. A fogvatartottak által egymás sérelmére elkövetett súlyosabb események száma tovább csökkent, csakúgy, mint a fogolyszökéseké (2015: 3 eset, 2016: 1 eset). A fogvatartotti öngyilkosságok száma növekedett, azonban továbbra is az európai átlag alatt marad.

A fogvatartott-társ bántalmazásából eredő elhalálozás, illetve komolyabb sérülés nem történt. Az egymás sérelmére elkövetett cselekmények közül a súlyos testi sértés esetszáma 4%-kal, a kényszerítés 15%-kal, a zsarolás 10%-kal, a rablás 12%-kal csökkent az előző évihez képest. Ez a reintegrációs tevékenység erősödésének, valamint a határozott célként megfogalmazott, teljes foglalkoztatásra való törekvésnek köszönhető.

FOGVATARTOTTAKKAL KAPCSOLATOS ESEMÉNYEK (ESET)

2015 2016

Az összesen előtalált mobiltelefonok közül az illegális módon fogvatartotthoz eljuttatott készülékek aránya szinte nem változott (2015: 60%, 2016: 62%). 2016-ban több mint 550 db készüléket találtak meg a személyi állomány tagjai a fogvatartottakhoz való bejutást megelőzően.

A kábítószergyanús anyagok előtalálásának esetszáma növekedett (2015: 252 eset, 2016: 311 eset). Pozitívum, hogy a tiltott anyagokat az esetek 78%-ában a fogvatartottakhoz való eljutást megelőzően találták meg a személyi állomány tagjai (2015-ben 73%).

Folyamatosan indokolt a bejuttatási csatornák – társszervekkel együttműködésben történő – feltérképezése, az elemző-értékelő tevékenység fokozása. Ennek érdekében az állomány részére több szakmai fórumot szerveztünk, illetve továbbképzéseken is feldolgoztuk a témát.

9 Közrendet, közbiztonságot veszélyeztető súlyos rendkívüli esemény nem történt.

Pozitívum, hogy a tiltott anyagokat az esetek 78%-ában a fogvatartottakhoz való eljutást megelőzően találták meg a személyi állomány tagjai.

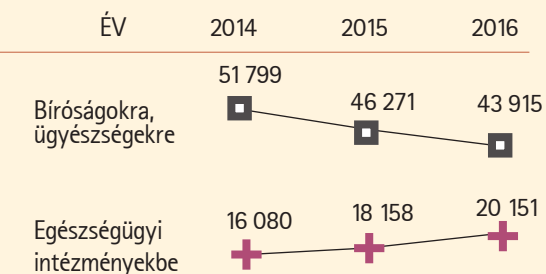

SZÁLLÍTÁSOK, ELŐÁLLÍTÁSOK

Az intézeten kívüli mozdítási feladatok az előző évhez képest kismértékben csökkentek.

A szállítások száma 4%-kal volt kevesebb (2015: 79 126, 2016: 75 788), mely egyenletesen eloszlik a kör- és a célszállítások között. Az előállítások száma összességében alig változott, azonban a külső egészségügyi intézmények szakrendeléseire való megjelenés aránya emelkedett. Előállításra az év során 64 066 esetben került sor (2015: 64 429). A nagy esetszámú feladat végrehajtása során egy fogvatartott a bíróság épületéből megszökött. A fogvatartottat a rendőrség másnap elfogta.

ELŐÁLLÍTÁSOK SZÁMA

SZÁLLÍTÁSOK SZÁMA

Szabadságvesztés-félbeszakításra irányuló kérelmet összesen 869 esetben terjesztettek elő a fogvatartottak, hozzátartozók vagy jogi képviselők, amelyből 199 kérelmet, hivatalból pedig további 29 ügyet engedélyeztek az arra jogosult döntéshozók (2015: 875/44 eset). Súlyos beteg hozzátartozó meglátogatásán, illetve temetésén felügyelettel 60 fő fogvatartott (2015: 68 fő) vett részt. Intézetelhagyásra – súlyos beteg hozzátartozó meglátogatása felügyelet nélkül, jutalomból, valamint rezsimszabályhoz kapcsolódóan – 3476 esetben került sor.

A tárgyévben a fogvatartottak 33 panaszt terjesztettek elő az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (AJBH) felé. Elsősorban egészségügyi adatkezelés, fogvatartotti kapcsolattartás, hiányos határozat, sürgős ügyintézés igénylő kérelem, fogvatartott ellátása tekintetében került

sor vizsgálat lefolytatására. Azok eredményeként 4 alkalommal vált szükségessé rendelkező levél megküldése az érintett intézetek felé. Az országos parancsnoki intézkedéseket az alapvető jogok biztosa elfogadta.

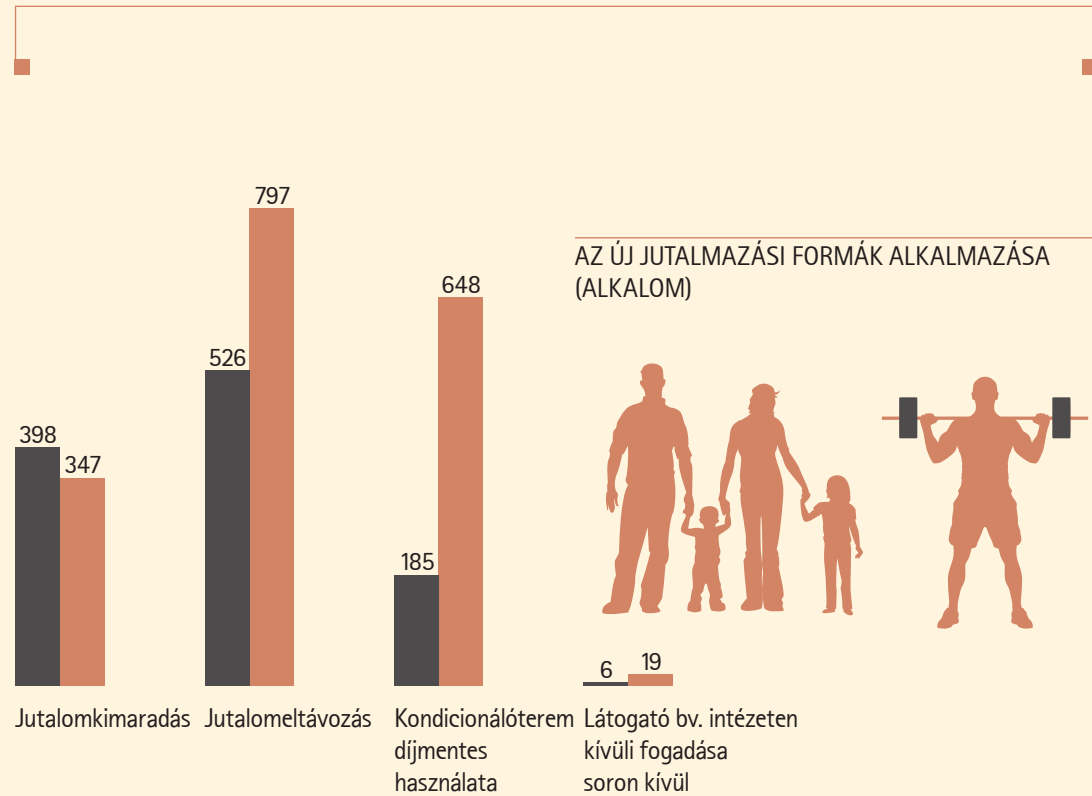

JUTALMAZÁS ÉS FEGYELMI HELYZET

A reintegrációt elősegítő pozitív megerősítés a fogvatartottak megítélésében, lehetőségeinek alakulásában fontos szerepet játszik. Jutalmazásra 31 516 esetben került sor, amely a korábbi évekhez képest jelentős változást nem eredményezett. A leggyakrabban alkalmazott jutalmazási forma továbbra is a dicséret, a jutalmak 29,1%-a (2014: 22%, 2015: 30,8%) a kapcsolattartás erősítésével függ össze.

Rövid tartamú eltávozáson (beleértve a rezsimszabályok által biztosított, illetve a jutalom eltávozásokat is) összesen 1601 alkalommal vettek részt fogvatartottak (2013: 1089 alkalom; 2014: 1936 alkalom, 2015: 1793 alkalom), kimaradáson (a rezsimszabályok szerinti és a jutalomkimaradást összegezve) pedig 1736 alkalommal (2013: 340 alkalom, 2014: 1070 alkalom, 2015: 1243 alkalom).

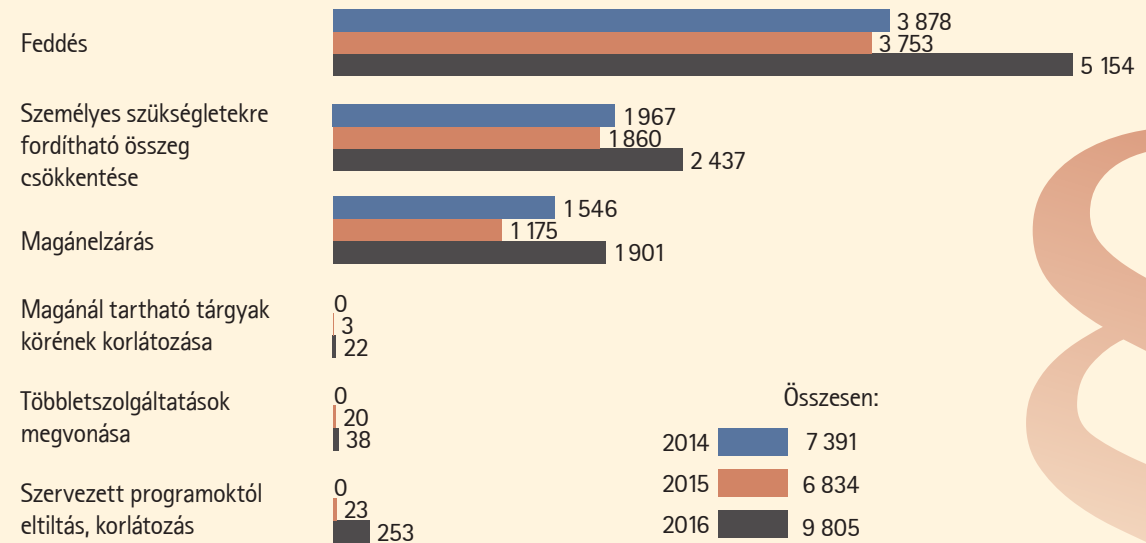
Jutalmak (alkalom)	2014	2015	2016
Dicséret	17 547	20 233	20 317
Soron kívüli csomag	1 896	0	0
Soron kívüli látogató fogadása	3 974	7 697	7 208
Személyes szükségletekre fordítható összeg növelése	3 019	695	315
Tárgyjutalom	67	45	101
Pénzjutalom	54	25	73
Fenyítés hátralevő részének elengedése	2	0	0
Fenyítés nyilvántartásból törlése	943	999	877
Jutalomeltávozás	882	526	797
Jutalomkimaradás	437	398	347
Látogatási idő meghosszabbítása	1 724	884	811
Kondicionálóterem használatának díjmentes biztosítása	0	185	648
Látogató bv. intézeten kívüli fogadása soron kívül	0	6	19
Dicsérő oklevél	5	0	3
Összesen	30 550	31 693	31 516

A kimaradás tekintetében minimális csökkenés, ugyanakkor az eltávozás tekintetében markáns emelkedés tapasztalható.

Fegyelmi fenytés kiszabására 9805 esetben került sor (2013: 8284; 2014: 7391, 2015: 6834), amely jelentős növekedést mutat. A fenytések számának növekedését egyrészt az magyarázza, hogy az év során jelentősen megnőtt a rongálás (elsődlegesen a fogvatartotti mobiltelefonokkal összefüggésben), a tiltott kapcsolattartás és a tiltott tárgy tartása fegyelmi vétségek száma. Másrészt emelkedett a munkáltatás során elkövetett fegyelmi események száma.

A szakterület az új fenytési és jutalmazási nemek alkalmazásának és hatásainak témakörében hatásvizsgálatot végzett. Ennek eredményeként megállapították, hogy a többlétszolgáltatások megvonása egyes elítélteknél sokkal jelentősebb hátrányt okoz, mint a klasszikus fegyelmi fenytések kiszabása, amely motivációjuk fenntartása és fejlesztése szempontjából kiemelt jelentőséggel bír.

VÉGREHAJTOTT FEGYELMI FENYÍTÉSEK (ESET)

Gyógyító-
megelőző
ellátás

A FOGVATARTOTTAK EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSA

A fogvatartottak egészségügyi ellátásában továbbra is az általános társadalombiztosítási jogosultság volt meghatározó. Az állapotuk által indokolt gyógyító-megelőző ellátás a progresszív betegellátás valamennyi szintjén biztosított volt.

Fogvatartotti betegforgalmi adatok (eset)

Ellátási forma	2012	2013	2014	2015	2016
Járóbeteg-ellátás bv. intézetben /bv. eü. intézményben	318 332	297 550	274 822	267 365	219 897
Járóbeteg-ellátás nem bv. eü. intézményben	11 285	10 926	13 242	14 563	16 042
Fekvőbeteg-ellátás az intézetben	2 523	2 274	3 221	3 314	3 196
Fekvőbeteg-szakellátás bv. eü. intézményben	4 580	4 276	4 603	3 921	3 106
Fekvőbeteg-ellátás nem bv. eü. intézményben	489	355	394	501	457

A gyógyszerellátásra vonatkozó szabályozás értelmében a bv. szervek a térítési kötelezettség maradéktalan érvényesítésére törekedtek, méltányosság gyakorlására csak nagyon indokolt esetben került sor.

Az előző évhez képest számottevően nem változott a külső egészségügyi szolgáltatók igénybevétele, a sürgősségi egészségügyi ellátásban az Országos Mentőszolgálat működött közre.

A fogvatartottak halálozási adatai továbbra sem térnek el az országos egészségügyi adatoktól. A természetes haláleseteket idén is közel egyenlő arányban okozták szív-ér rendszeri és rosszindulatú daganatos megbetegedések. 64 fogvatartott hunyt el (2015: 61). Ebből 55 személy – 48 férfi, hét nő – sorsszerű megbetegedésben. Befejezett öngyilkosságot kilenc férfi követett el (2015: 5).

Szakképzés a piacképes szakmáért

FOGVATARTOTTI KÉPZÉSEK, OKTATÁS

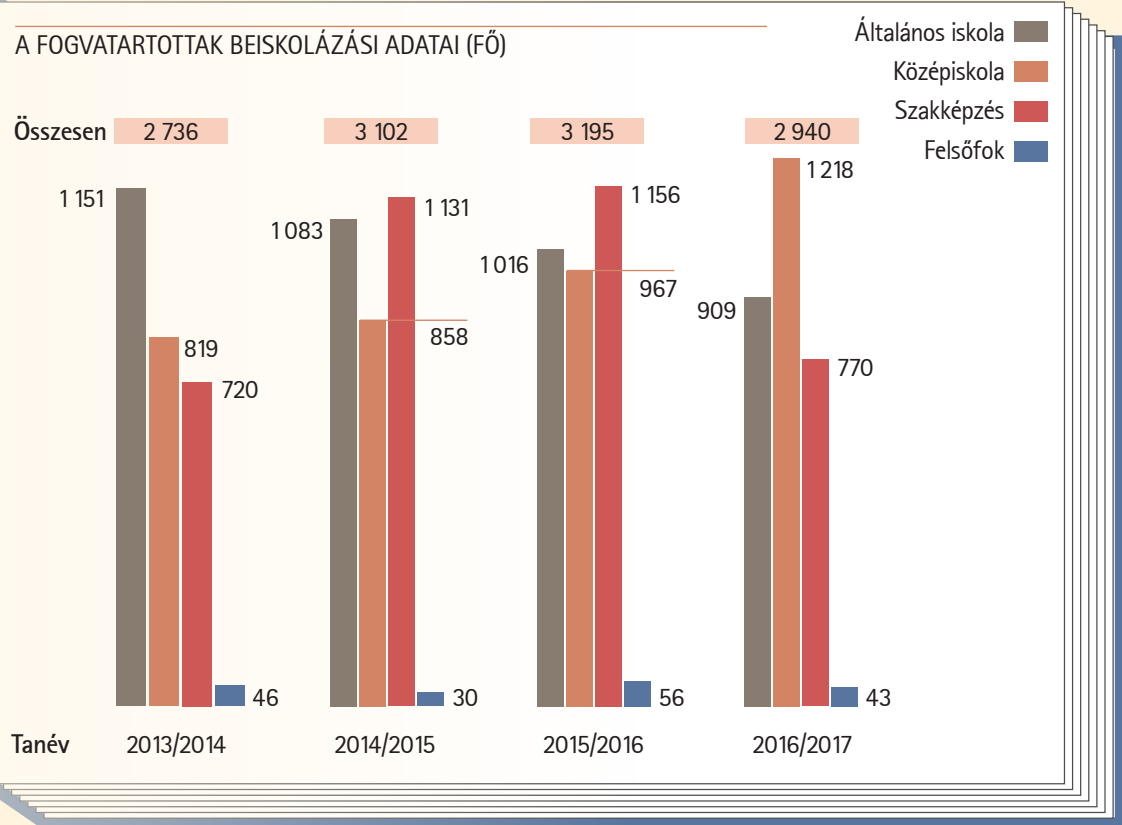
A fogvatartottak eredményes társadalmi reintegrációjának egyik legfontosabb eleme az oktatás biztosítása és a piacképes szakképzések megszervezése. Az e területen végzett tevékenység legfőbb célja az ismeretek átadásán túl a szabadulást követő munkaerőpiaci visszailleszkedés elősegítése.

Országosan 26 intézetben folyik általános iskolai és középiskolai oktatás vagy szakmaképzés. Az oktatások minden esetben az intézeteken belül zajlanak, nappali, esti, illetve levelező tagozaton, államilag finanszírozott formában, a Nemzeti alaptantervben megfogalmazottak alapján.

’ A középfokú tanulmányok és a szakképzés a reintegráció egy meghatározó eleme.

A FOGVATARTOTTAK BEISKOLÁZÁSI ADATAI (FŐ)

A 2015. év adataihoz képest az általános iskolai oktatásban részt vevő fogvatartottak száma csökkent, ezzel csaknem egyenesen arányosan pedig nőtt a gimnáziumi oktatásban részt vevők száma. Ennek oka, hogy az intézetek reintegrációs szakterületei egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek annak tudatosítására, hogy a tanulás a társadalomba történő sikeres visszailleszkedés szempontjából rendkívül fontos tényező. Ezt tükrözi az is, hogy jelenleg 715 fogvatartott vesz részt oktatásban munkavégzés mellett. A hosszabb szabadságvesztést töltő elítéltek esetében ez több oktatási rendszeren is átívelhet.

A szakképzésben részt vevők száma az elmúlt öt éves időszak első kétharmadában a TÁMOP-projekteknek köszönhetően folyamatosan emelkedett. A szakképzési centrumokkal történt kapcsolatfelvételnek és együttműködésnek köszönhetően azonban a szakképzésben részt vevők száma a TÁMOP-projektek kezdeti időszakának adataihoz képest is kétszeres.

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI PÁRTFOGÓ FELÜGYELŐI TEVÉKENYSÉG

A bv. pártfogó felügyelők a reintegrációs tisztekkel való együttműködésben összesen 4441 elítéltet (2015: 2187) vontak be reintegrációs gondozásba, amely jelentős növekedést jelent. A döntéshozók munkáját elősegítették a bv. pártfogó felügyelői szakértői vélemények (1581 ügy), amelyekből a legtöbb a reintegrációs őrizetbe helyezési (802) és a szabadságvesztés-félbeszakítási eljárásokhoz (560) kapcsolódott.

A legmarkánsabb feladatot továbbra is a pártfogó felügyelet végrehajtása jelenti, az 55 pártfogó felügyelő összesen 5036 ügyben járt el, amely a korábbi évhez képest 13%-os csökkenést jelent (2015: 5759).

Az eredményes társadalmi visszailleszkedés egyik alappillére a munkaerőpiaci reintegráció. A munkaügyi szervezettel való hatékony együttműködésnek köszönhetően 333 fő pártfogolt helyezkedett el közfoglalkoztatásban, további 31 fő képzésben részesült, és 2051 fő helyezkedett el a munkaerőpiacon pártfogói segítséggel.

REINTEGRÁCIÓS ŐRIZET

A reintegrációs őrizet 364 fő elítélt esetében került eredményesen végrehajtásra. Összesen 772 esetben nyújtottak be az elítéltek vagy védőjük kérelmet, amelyből 412 esetben hozott engedélyező határozatot a bv. bíró. A bv. intézetek 205 esetben kezdeményezték az eljárást, ebből 110 esetben került sor reintegrációs őrizetbe helyezésre. Kiemelendő, hogy mindössze hét esetben kellett a jogintézmény megszüntetésére intézkedni, az érintett elítélt sorozatos vagy súlyos magatartási szabályszegése miatt.

Február 1-jétől valamennyi bv. intézet már az elítéltek befogadásakor vizsgálja a jogintézménybe való behelyezés lehetőségét, amelyről az érintettet dokumentált módon tájékoztatják. A reintegrációs őrizetben egyidejűleg kihelyezett fogvatartottak létszáma augusztus 9-én elérte a 177 főt.

A módosított jogi szabályozás alapján 2017. január 1-jétől bővült a reintegrációs őrizetbe-helyezhető elítéltek köre.

Maradéktalanul biztosított a szabad vallásgyakorlás a börtönökben

A BÖRTÖNLELKÉSZI TEVÉKENYSÉG, VALLÁSGYAKORLÁS

A fogvatartottak szabad vallásgyakorlása maradéktalanul biztosított a börtönökben.

Június 29-én zajlott le az I. Országos Fogvatartotti Zarándoklat Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhelyre. A megvalósított program európai szinten is egyedülálló volt.

A Börtönkursillós Titkársággal történő együttműködés keretében öt bv. intézetben rendeztek meg sikeres cursillót. Ezzel a korábbi hagyományoknak tettünk eleget, a vallási alapon megvalósuló program nagyban hozzájárul a fogvatartottak családi és társadalmi kapcsolatainak helyreállításához.

A vallásgyakorlást számos színvonalas fogvatartotti program is támogatta: bibliaismereti vetélkedőkön, imanapokon, hálaadó istentiszteleteken vehettek részt az érdeklődő fogvatartottak.

A fentiekén túl három magyarországi börtönben működik APAC részleg. Ilyen körlet a Váci Fegyház és Börtönben, a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben, illetve – Európában elsőként női elítéltek részére – a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben működik. Ezen a részlegeken a fogvatartottak vallásos közösségi programokban, a börtönben tartott istentiszteleten, Biblia-körön, reggeli áhítaton vehetnek részt.

9 Június 29-én zajlott le az I. Országos Fogvatartotti Zarándoklat Mátraverebély-Szentkút Nemzeti Kegyhelyre. A megvalósított program európai szinten is egyedülálló volt.